

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 20 § i familjevårdslagen, 10 § i lagen om stöd för närståendevård, 23 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, 27 e § i socialvårdslagen, lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 20 § i familjevårdslagen, 10 § i lagen om stöd för närståendevård, 23 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, 27 e § i socialvårdslagen, lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (RP 93/2015 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Mika Mänttari, social- och hälsovårdsministeriet
- chef för påverkansarbete Marika Ahlsten, Förbundet Utvecklingsstörning
- jurist Annu Vento, Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund OFF.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finlands Kommunförbund
- Invalidförbundet rf
- Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt
- Förbundet för närståendevårdare och vänner rf
- Finlands Arbetslösa Samarbetsorganisation-TVY rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att familjevårdslagen, lagen om stöd för närståendevård, lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, socialvårdslagen, lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för

Betänkande ShUB 19/2015 rd

idrottsutövare ändras. I lagstiftningen ska det tas in bestämmelser om skydd vid olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar för familjevårdare, närståendevårdare, personer som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt personer med funktionsnedsättning som deltar i arbetsverksamhet. Den nya lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som träder i kraft vid ingången av 2016 tillämpas inte på annat arbete än det som görs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande samt arbete som företagare. Därför måste det i fråga om övriga personkategorier föreskrivas om skydd vid olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar i de speciallagar som gäller dessa. Det föreslås att speciallagarna kompletteras med en hänvisningsbestämmelse enligt vilken personer i de nämnda specialgrupperna ska försäkras med en försäkring enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Därmed motsvarar deras försäkringsskydd det skydd som föreskrivits för arbetstagare på samma sätt som i gällande lagstiftning. Skyddet vid olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar utvidgas samtidigt till att omfatta personer som deltar i arbetsterapi som anordnas med stöd av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda.

I propositionen föreslås även att det görs ett antal ändringar närmast av teknisk natur i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om olycksfall- och pensionsskydd för idrottsutövare och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, vilka träder i kraft den 1 januari 2016.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2016.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Den nya lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som träder i kraft vid ingången av 2016 tillämpas inte på annat arbete än det som görs i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande samt arbete som företagare. I fråga om andra persongrupper måste det därför föreskrivas särskilt om skyddet vid olycksfall och yrkessjukdomar i de speciallagar som berör dessa grupper. Enligt propositionen ska familjevårdare, närståendevårdare, personer som deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och personer som deltar i arbetsverksamhet för personer med funktionsnedsättning försäkras genom en sådan försäkring som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Försäkringsskyddet för personer i dessa specialgrupper bibehålls i allt väsentligt och motsvarar skyddet för arbetstagare på samma sätt som i gällande lagstiftning.

Utskottet anser att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet ser det som viktigt att alla som deltar i arbete har lagstadgat skydd i fall av olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

Utvecklingsbehov

Förslaget skapar ökad klarhet i olycksfallsskyddet för personer med utvecklingsstörning som deltar i arbetsverksamhet. Utskottet noterar dock att det inom den sociala servicen och servicen till personer med funktionsnedsättning utöver arbetsverksamhet ordnas också annat arbete under andra benämningar. Det är motiverat att utreda om också de arbetsformerna ska omfattas av det obligatoriska, lagstadgade försäkringsskyddet. Propositionen gäller bara sådan arbetsverksamhet som redan i dag omfattas av försäkringsskyldigheten, inklusive arbetsverksamhet enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda.

Betänkande ShUB 19/2015 rd

Enligt uppgift till utskottet har social- och hälsovårdsministeriet i samband med beredningen av en lagstiftningsreform om social rehabilitering för personer med svag ställning på arbetsmarknaden utrett en breddning av försäkringsskyddet till all verksamhet som innefattar social rehabilitering där arbetsuppgifter utförs utan förtjänstsyfte. Utredningsarbetet bör fortsätta med målsättningen att allt arbete ska försäkras så heltäckande som möjligt.

Under utskottsbehandlingen aktualiserades också räckvidden för olycksfallsförsäkringarna för personer som deltar i arbetsprövning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, arbetsträning som ordnas av Folkpensionsanstalten och arbetsträning för personer som får psykisk rehabilitering. Utskottet konstaterar att de som deltar i träning och arbetsprövning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice får ersättning för olycksfall och yrkessjukdomar direkt av statens medel utan någon försäkring.

Personer som deltar i yrkesinriktad rehabilitering ordnad av Folkpensionsanstalten har inget olycksfallsskydd som direkt stöder sig på lag. I praktiken ordnar Folkpensionsanstalten frivillig försäkring för rehabiliteringsåtgärder som inbegriper arbetet, till exempel för arbetsträning. Försäkringsskyddet håller då inte samma nivå som den lagstadgade obligatoriska olycksfallsförsäkringen. De som får yrkesinriktad rehabilitering genom Folkpensionsanstalten har alltså inte samma försäkringsskydd som de som får arbetspensionsrehabilitering eller yrkesinriktad rehabilitering på grund av olycksfall i arbetet. Utskottet ser det som nödvändigt att social- och hälsovårdsministeriet utreder om Folkpensionsanstalten bör föreskrivas skyldighet att försäkra personer som deltar i yrkesinriktad rehabilitering till den del de utför arbete.

Information

Utskottet understryker att det finns skäl att informera om ändringarna gällande försäkringsskyldigheten och genomförandet av ändringarna. Informationen ska vara lättförståelig och enkelt tillgänglig inte bara för dem som ordnar och dem som producerar servicen utan även för dem som utnyttjar den och för deras närstående.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1–8 i proposition RP 93/2015 rd utan ändringar.

Helsingfors 9.12.2015

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Anna-Maja Henriksson sv
medlem Arja Juvonen saf

Betänkande ShUB 19/2015 rd

medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Sanna Lauslahti saml
medlem Anne Louhelainen saf
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Juha Pylväs cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Annika Saarikko cent
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
ersättare Sari Tanus kd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.